

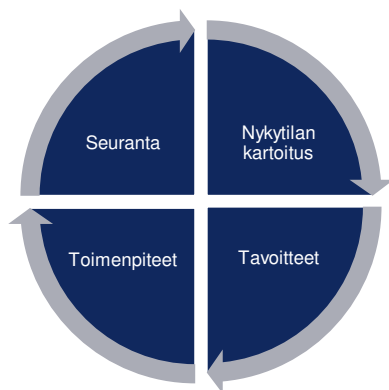
**Kiinteistöhallinnan ja
toimitilapalveluiden
vastuullisuus- ja
ympäristötavoitteiden toteuman
raportointi 2025**

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Taustaa ja tarkoitus

- Kiinteistöhallinnan ja toimitilapalveluiden toimialueen tavoitteiksi strategiakaudelle 2023–2025 on asetettu nykyisen **energiankulutuksen** ja sen **säästöpotentiaalin** määrittely sekä **hiilijalanjäljen** tavoitteiden ja mittareiden asettaminen. Kiinteistö- ja toimitilajohtamisen **vastuullisuus- ja ympäristötavoitteet** -suunnitelma on laadittu tavoitteiden toteuttamiseksi.
- Suunnitelman tarkoitus on kuvailla Kiinteistöhallinta ja toimitilapalveluiden vastuulla olevien energiapalveluiden ja jätehuollon, hankintojen ja rakennuttamisen **nykytila** sekä tulevien vuosien **tavoitteet, toimenpiteet ja seurantatoimet** (kaavio 1).

Kaavio 1. Vastuullisuus- ja ympäristötavoitteiden kehittämismalli

- Suunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon Sosiaali- ja terveysministeriön EKO-SOTE -hankkeesta hyvinvointialueille tulevat tavoitteet:
  1. **vähimmäisindikaattorit** valtakunnalliseen ekologisen kestävyuden seurantaan: hiilijalanjälki päästölähteittäin; hankintojen osuus, joissa on käytetty ympäristökriteerejä; jätteiden kierrätysaste
  2. indikaattorit, joista on vertailukelpoista tietoa ja joita kaikkien hyvinvointialueiden **suositellaan** käyttävän oman toimintansa seuraamiseen: omissa kiinteistöissä käytetyn sähkön ja muun energian CO2e-päästöt
  3. indikaattorit, joista ei ole vertailukelpoista tietoa vielä, mutta joiden seuraamisessa hyvinvointialueet voivat ottaa **edelläkävijyyden** parhaiden käytäntöjen kehittämiseksi: vuokratiloissa ja ostopalveluissa käytetyn sähkön ja muun energian CO2e-päästöt
- Merkittävää ympäristötavoitteiden saavuttamisessa on muun muassa nykyisen toimitilakannan tilankäytön tehostaminen.

Energiapalvelut

Tavoitteet

- Nykyisen energiankulutuksen ja sen säästöpotentiaalin määrittely
- Rakennusten energiatehokkuuden parantaminen
- Henkilöstön energiatietoisuuden ja vastuullisen käyttäytymisen lisääminen

Toimenpiteet

1. Energiatehokkuuden järjestelmällisen edistämisen, mittaamisen, seurannan ja kehittämisen ottaminen pysyväksi käytännöksi
  - a) Eniten energiaa kuluttavien laitteiden ja niiden toimintojen kartoittaminen
  - b) Valaistuksen, lämmön ja ilmanvaihdon oikea-aikainen käyttö.
  - c) Energiatehokkaiden laitevalintojen tekeminen
  - d) Rakennusautomaation tehokkaampi hyödyntäminen
  - e) Energiaehdotusten palautekanava Pirkanmaan hyvinvointialueen työntekijöille
2. Uusiutuvan energian käytön lisääminen
3. Energiatehokkuudesta tiedottaminen intrassa, kampanjointi ja koulutusten järjestäminen

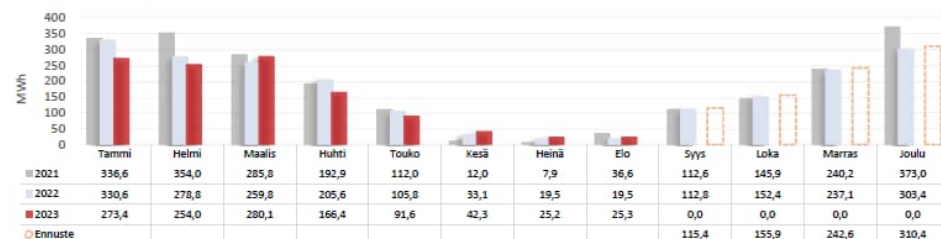
**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Seuranta

- Tavoitteiden toteutumisen seuraaminen kohdekohtaisella raportoinnilla sekä raporttien analysointi
- Tehtyjen energiasäästötoimien analysointi

RAKENNUS		Tays Keskussairaala H-rakennus				
Kiinteistötyyppi		Terveydenhoitorakennukset				
LÄMPÖENERGIAN TARKKAILU		Tilavuudet	2022	9 501 brm ²	38 298 brm ³	
		2023	9 501 brm ²	38 298 brm ³		
Lämpöenergiaa on kulunut	2021	2 210 MWh	152 461,57 €	2022	2 058 MWh	142 031,26 €
Ennustettu suunta vuodelle	2023	1 983 MWh	Laskua -3,68 %	Kokonaissumma	136 804,93 €	
Palvelusektorin ominaiskuluksia kWh/rm ³						
Ominaiskuluksia			alakvartili	mediaani	yläkvartili	Huomioitavaa
Lämmön ominaiskulutus	216,7 kWh/brm ²	53,7 kWh/rm ³	58,9	66,2	73,3	✓

(kaaviossa on toteutunut ja ennustettu kulutus tuleville kuukausille jos nykyinen vuosi kesken)

Kaavio 4. Lämpöenergian kulutusmuutos Tays Keskussairaalan H-rakennuksessa 2021–2023

Energiapalveluiden toimenpiteet 2025 1/2

- Energiansäästötoimenpiteitä tehty yhteensä 89 kpl
- Rakennusautomaatioon tehty tarkastuksia ja ohjelmavikojen korjauksia
- Tehty lämmitysverkostojen ja poistoilmalämpöpumppujen asetusarvomuuutoksia
- Laadittu energioiden 2022-2024 vuosiraportointi
- Laskettu sähkötehot tulevaan sähkön myynnin kilpailutukseen
- Määriteltä lämpimän käyttöveden vuorokausittainen kulutus ja lämmitysteho
- Vertailtu nykyisen sähkönmyyjän (EnergiaSuomi) toteutuneet hinnat pörssisähköön
- Määriteltä energiakulutuksen ympäristöprofiili
- Tehty kaukojäähdytyksien lisätarkastuksia ja optimointia
- Sydänsairaalan aurinkojärjestelmän käyttöönotto valmistelut

Energiapalveluiden toimenpiteet 2025 2/2

- Valmisteltu ja aloitettu sähkön kilpailutus
- Liitytty julkisen alan energiatehokkuussopimukseen ja tehty siihen liittyvät valmistelut
- Laskettu Tays rakennusten höyrykostuttimien kustannukset
- Tarkastettu ja korjattu Enerkey-seurantaohjelman lukematiedot
- Lämmitysverkostojen asetusten tarkastelu
- Rakennusautomaation trendiseurantaohje päivitetty
- Rakennusautomaation grafiikkakuvien päivitysvalmistelu
- Tehty sähkö sopimuksia uusiin kohteisiin

Jätehuolto

Nykytilan kartoitus

- Pirkanmaan hyvinvointialue vastaa omistamallaan kiinteistöillä toimivien yksiköidensä jätehuollosta kokonaisuudessaan. Muissa kohteissa yhdyskuntajätteiden jätehuollosta vastaa pääsääntöisesti vuokranantaja.
- Pirkanmaan hyvinvointialue vastaa kaikissa toimipisteissään toiminnastaan syntyvien tietosuojattavien jätteiden, terveydenhuollon erityisjätteiden ja vaarallisten jätteiden jätehuollosta.
- Pirkanmaan hyvinvointialue toimii neljän kunnallisen jätehuoltoyhtiön alueella. Niillä on joitakin toisistaan poikkeavia ohjeistuksia ja käytäntöjä jätehuollon järjestämisessä.
- Vuoden 2026 alusta alkaen kunnalliset jätehuoltoyhtiöt eivät jätelain perusteella enää automaattisesti huolehdi hyvinvointialueen toimintayksiköiden jätehuollosta. Tämä ei koske asumispalveluita.

Tavoitteet

- Hiilijalanjäljen mittareiden ja tavoitteiden asettaminen
- Jätteiden kierrätysasteen kasvattaminen
- Henkilöstön osallistaminen

Pirkanmaan hyvinvointialue

Toimenpiteet

Hyvinvointialueiden omistamat kiinteistöt ja vuokra-kohteet:

1. Jätelain kehittämisen aktiivisen seurannan jatkaminen ja jätelain edellyttämien muutosten käyttöön ottaminen edelläkävijöinä
2. Jätteiden kierrätysasteen nostaminen vuoden 2023 tasosta
3. Jäteraportoinnin siirtäminen sähköiselle alustalle ja yhdistäminen osaksi energia- ja päästöseurantaa
4. Ympäristöyhdyshenkilöverkoston luominen
5. Palautekanavan luominen ympäristöhavainnoille ja -aloitteille

Muut Pirkanmaan hyvinvointialueen kohteet:

1. Jätehuollon nykytilanteen kartoitukset kohteittain
2. Jätehuollon järjestäminen toimipisteissä vähintään jätelain vähimmäisvaatimusten mukaisesti
3. Toiminnasta syntyvien jätemäärätietojen pilotointi sähköiseen järjestelmään
4. Selvitykset vuoden 2026 jätehuollon vastuista ja tarvittavien kohteiden osalta yhdyskuntajätehuollon kilpailutus
5. Ympäristöyhdyshenkilöverkoston luominen
6. Palautekanavan luominen ympäristöhavainnoille ja -aloitteille

Seuranta

- Tays sairaaloista kierrätysasteen seuranta
- Jätehuollon päästöseurannan käynnistäminen
- Ympäristökoulutettujen henkilöiden määrä

Jätehuollon toimenpiteet 2025 1/2

- Yhdyskuntajätteen osalta (pl. tietosuojajätteet) CO2-raportointi käynnistyi omaomisteisissa sairaaloissa 1.2.2025.

Kaikki yhteensä

	Keräys ja kuljetus	Esikäsittely, prosessointi, käsittely	Jättemateriaalin hyödyntäminen	Energiäkäyttö	Tuotetut päästöt yhteensä	Raaka-aineiden tuotannossa vältetyt päästöt	Energiatuotannossa vältetyt päästöt	Tuotetut (+) ja vältetyt (-) päästöt - jakauma
Yhteensä	38.5023	0.6735	0.0	117.8034	156.9793	-1033.8281	-197.5861	-1074.435

- Laskettu yhdyskuntajätteen kierrätysasteet vuonna 2024

	Tays Keskussairaala	Tays Hatanpää	Tays Valkeakoski	Tays Sastamala	Pitkänieni
2024	67 %	37 %	26 %	17 %	61 %
2023	40 %	36 %	24 %	20 %	52 %

- Ensimmäiset jätehuollon kehitysehdotukset saatu palautekanavan kautta.
- Uusiin vuokrasopimusluonnoksiin lisätty vuokranantajille velvoite raportoida jätemäärätiedot Pirhalle vuodesta 2026 alkaen.
- Toimipisteiden henkilöstöä osallistettu terveydenhuollon erityisjätteen ja vaarallisten jätteen käytäntöjen osalta sote-asevilla (Akaa, Ikaalinen, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Virrat, Ylöjärvi).

Jätehuollon toimenpiteet 2025 2/2

- Käynnistetty Pirha-tasoinen käytettyjen kalusteiden kierrätys. 1.4.-31.12.2025 kalustekierrätyksen kautta kierrätettiin 908 kpl kalusteita.
- Vuokrakohteiden yhdyskuntajätehuollon kartoituskäynnit suoritettu kohteissa, joissa Jätehuolto on vuokrasopimuksissa määritelty Pirhan vastuulle. Kilpailutettu kohteiden jätehuoltopalvelut alkamaan uudella palveluntuottajalla 1.1.2026.
- Suunniteltu toimintatavat sote-asemien terveydenhuollon lasipakkausten keräykseen vuoden 2026 alusta, joilloin vastuu niistä siirtyy kunnalliselta jätehuoltoyhtiöltä Pirhalle.
- Tyhjennetty 52 toimipistettä, joiden tilojen vuokrauksesta Pirha luopui vuoden 2025 aikana.
- Selvitetty mahdollisuus saada CO²-raportit vaarallisten jätteiden jätehuollosta. Raportointi alkaa omaomisteisten sairaaloiden osalta vuoden 2026 alusta.
- Jätehuoltokoulutettu 290 työntekijää.

Hankinnat

Hankintalaki, kansallinen hankintastrategia ja Pirkanmaan hyvinvointialueen **hankintaohjelma** ohjaavat hyvinvointialueen hankintoja.

Hankintaohjelmassa on määritelty, että hankinnat ovat ekologisesti ja sosiaalisesti kestäviä ja vaikutuksiltaan yhteiskuntaan myönteisiä. Ilmastopäästöjen, jätteiden ja haitallisten aineiden vähentäminen, kierrätyksen lisääminen sekä työntekijöiden oikeudet ovat keskeisiä arvoja. Vastuullisuustavoitteiden edistäminen hankinnoissa arvioidaan ja linjataan hankintaprosessin alkuvaiheessa.

Kiinteistöhallinta ja toimitilapalvelut -toimialue vastaa rakennushankkeisiin liittyvien suunnittelu- ja urakointipalveluiden sekä kiinteistötekniisten varusteiden ja laitteiden hankinnasta sekä tilojen vuokraamisesta.

Toimialue hankkii kiinteistöjen ylläpitoon liittyviä palveluja ja käyttöhyödykkeitä sekä toiminnan jatkuvuuden turvaamisen edellyttämiä varaosia ja tarvikkeita.

Nykytilan kartoitus

- Hankinnan vastuullisuus- ja ympäristötavoitteet määräytyvät hankinnan kohteen mukaisesti ja kyseistä hankintaa koskevien lakien ja asetusten mukaan. Toimialueen sopimuksissa käytetään yleisiä sopimusehtoja, jotka sisältävät mm. tilaajan vastuullisuusvaatimukset.
- Hankitaan hiilineutraalia energiaa.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Tavoitteet

- Hankinnan vastuullisuustavoitteiden käsitteleminen hankintaprosessin alkuvaiheessa
- Yhteishankintojen lisääminen
- Sosiaalisen kestävyuden tukeminen sisällyttämällä hankintoihin työllistämisehto
- Ympäristökriteerien käytön kasvattaminen hankinnoissa

Toimenpiteet

1. Jatkuva yhteistyö hankinnoissa
2. Erilaisten hankintamenettelyiden käytön lisääminen
3. Markkinakartoitusten tekemisen lisääminen
4. Pilotointi rakennusurakointitöiden puitesopimuskilpailutuksen yhteydessä: Pirkanmaan hyvinvointialueella työllistämisehto sisällytetään lähtökohtaisesti kaikkiin hankintalain soveltamisalan mukaisiin sote-palvelu- sekä rakentamisen ja kunnossapidon hankintoihin, joiden arvo on vähintään 200 000 euroa ja sopimuskausi vähintään 2 vuotta.

Seuranta

- Yhteishankintojen määrän seuranta Kiinteistöhallinta ja toimitilapalveluissa
- Työllistämisehtopilotin havaintojen toteaminen vuoden 2025 lopussa. Jatko-toimenpiteistä päättäminen pilotin tulosten perusteella.
- Vastuullisuus- ja ympäristötavoitteiden sekä ympäristökriteerien tarkistaminen kunkin hankinnan valmistelussa. Tuomi Logistiikka todentaa tavoitteiden täytymisen hankinnan päätöspalaverissa.

Hankintojen toimenpiteet 2025 1/2

Yhteishankinnat

Valmistunut: Lukko- ja oviautomatiikkatuotteet ja niiden asennus kohteessa puitesopimuksen yhteishankinta (mukana Kanta-Häme)

Q4/2025-2026 käynnistyvät yhteishankinnat:

- Tuholaiistorjunta
- Lasityöt ja materiaalit
- Suoja- ja sadevaatteiden sekä turvakenkien hankinta
- Maalit- ja maalaustarvikkeet

Markkinakartoitus/ markkinavuoropuhelu

Turvallisuuspalveluiden hankinnassa järjestetty markkinavuoropuhelu

Hankintojen toimenpiteet 2025 2/2

Ympäristövastuu

- Pirha Turvallisuuspalvelut –hankinnassa: Tarjoajalta vaadittiin ISO 14001:2015 tai vastaava ympäristöjohtamisjärjestelmä, jonka tulee olla voimassa koko palveluntuottamisen ajan. Hankinta valmistui joulukuun lopussa.
- Pirha yhdyskuntajätehuolto muut kohteet (Tays sairaalat kilpailutettu erikseen) : Kilpailutukseen määriteltiin laadullisia lisäpisteitä toimijoille, jotka pystyvät toimittamaan CO2-raportit palveluista ja joilla puhtaiden ajoneuvojen %-osuus tuotettavasta palvelusta ylittää vaaditun tason.
- Tarkasteltu rakennusurakointitöiden puitesopimuksessa käytettävää vaatimusta/suosituksia.

Rakennuttaminen

Tavoitteet

- Rakennuksen energiatehokkuuden parantaminen; vedenkulutuksen vähentäminen; uudistuvan energiankäytön mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Tilojen käyttäjien tarpeiden, kokonaisuuden ja erityisesti ylläpidon tarpeiden huomioinnin vahvistaminen toimitilahankkeen suunnitteluvaiheessa
- Korjausrakentamisen, uusien teollisten menetelmien ja kestäväen kehityksen periaatteiden huomioiminen hankkeissa entistä enemmän
- Tulevien, tiukentuvien energiatehokkuusdirektiivien ja lainsäädännön muutosten huomioon ottaminen: Julkisen sektorin uusien rakennusten on oltava päästöttömiä vuoteen 2026 mennessä, kaikkien rakennusten vuodesta 2028 alkaen.
- Vähähiilisten rakennusmateriaalien käytön lisääminen ja rakennusmateriaalien hukan vähentäminen
- Kierrätyksen lisääminen purettavissa rakennuksissa: 70 % kierrätysasteen tavoittelu
- Uudisrakentamisessa käytössä olevan RTS-ympäristöluokituksen tavoitetaso rakennuskohtaisesti vähintään 60 pistettä
- Muuttuvaan säätiöaineistoon (ilmaston lämpeneminen, sateen lisääntyminen ja pakkaskausien vähentyminen) perustuvan rakennusfysikaalisen kestävyuden huomioon ottaminen rakennusratkaisuissa

Toimenpiteet

1. Lakia tiukempien energiatehokkuusvaatimusten asettaminen rakennuksille
2. Suunnitteluratkaisuissa otetaan huomioon ilmastomuutos ja mm. lisääntynyt sademäärä
3. Ympäristöystävällisten, kestävien ja energiatehokkaiden rakennusmateriaalien käyttäminen
4. Rakennusten käytönaikaisen tiedon käyttäminen suunnittelun ja rakennuttamisen kehittämiseen

Seuranta

- Hankkeista laadittu loppuraportti, jossa kuvataan tehdyt energia- ja ympäristötoimenpiteet
- Uudisrakennuksissa RTS-ympäristöluokituksen tavoitetason toteuman seuraaminen
- Vuosittainen raportointi toimista, joilla asiaa on edistetty

Rakennuttamisen toimenpiteet 2025

- Y-rakennuksen hankkeeseen on kiinnitetty erillinen harmaantalouden konsultti. Konsultti seuraa yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista hankkeen loppuun asti.
- Y-rakennuksen hankkeeseen on myös luotu anonyymi palautekanava, jonka avulla on mahdollista ilmoittaa havaintoja harmaantalouden epäilyihin tai rikkomuksiin.
- Y-rakennuksen osalta pääurakoitsijalla on kerran kvartaalissa harmaan talouden torjunnan teemapäivä, jolloin suoritetaan erityisiä tarkastuksia työmaalla aiheeseen liittyen.
- Y-rakennuksen pääurakoitsija on myös kiinnittänyt työmaatoimistojen siivoukseen ja talvikunnossapitoon alihankkijaksi Tampereen Sarka Oy:n, joka on yhteiskunnallinen yritys.
- Selvitystyö K- rakennuksen elinkaarensa päässä olevien vedenjäähdytyskoneiden korvaamiseksi kaukojäähdytyksellä aloitettu. Tampereen energian toimittama kaukojäähdytysenergia on hiilineutraalia.
- Nekalan pelastus- ja ensihoitoaseman suunnittelun ohjauksessa on käytetty RT-ympäristöluokituksen tavoitetasona 70 pistettä / korkea ympäristölaadun taso.
- Keskussairaalalla Coxassa on käynnistetty selvitystyö rakennuksen elinkaarensa päässä olevien vedenjäähdytyskoneiden korvaamiseksi kaukojäähdytyksellä. Tampereen energian toimittama kaukojäähdytysenergia on hiilineutraalia.
- Kaupin yliopistollisen sosiaali- ja terveysaseman suunnittelussa on päätetty lähteä tavoittelemaan A-energialuokkaa.